

УДК 81'243'23 : 378.016

ПРО НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ-ІНОЗЕМЦІВ ЗАПИСУ ІНФОРМАЦІЇ ЗІ СЛУХУ НА ПОЧАТКОВОМУ ЕТАПІ

Лариса Богиня

*Вищий державний навчальний заклад України
„Українська медична стоматологічна академія”,
підготовче відділення для іноземних громадян,
вул. Шевченка, 23, 36021, м. Полтава, Україна
ел. пошта: lvboginya@meta.ua
тел.: 063 853 40 34*

Статтю присвячено конспектуванню як засобу одержання фахової інформації. Розглянуто деякі аспекти навчання запису лекцій зі спеціальності під час вивчення наукового стилю мовлення на підготовчому факультеті для іноземних громадян.

Ключові слова: аудіювання, конспектування, запис зі слуху, диктант, науковий стиль мовлення.

Одержання інформації зі спеціальності охоплює головню два види мовної діяльності: читання текстів та аудіювання лекцій. З кожним із цих видів тісно пов'язане і конспектування як стислий запис прочитаного тексту чи запис зі слуху мови лектора. У зв'язку з цим одним із завдань підготовчого факультету є навчання конспектування писемного тексту зі слуху.

Навчання запису інформації зі слуху на підготовчому факультеті починається після початково-предметного курсу навчання мови та триває під час курсу „Науковий стиль мовлення”. Формування навичок та вмінь конспектування проводять поетапно, із поступовим ускладненням завдань.

На початку навчання загалом відпрацьовують правильність написання нових слів і словоблоків та швидкість їхнього написання. Паралельно проводять навчання аудіювання наукових текстів з виконанням тестового завдання (знайти правильні відповіді, визначити наявність-відсутність інформації в прослуханому тексті).

Під час викладання наукового стилю мовлення (НСМ) ми використовуємо такі типи вправ:

1) словниковий диктант (перевірка засвоєння лексичного матеріалу, тренування графічної моторики, вироблення автоматизму в написанні слів), проводять у початковому курсі НСМ (4–8 тижнів навчання). У диктантах використовують лише відому лексику, що сприяє запам'ятовуванню слів слуховою, зоровою та моторною пам'яттю;

2) письмові відповіді студентів на усні питання викладача:

а) позитивні відповіді, що відтворюють лексику питання без трансформації:

Кисень – це газоподібна речовина? – Так, кисень – це газоподібна речовина.

б) негативні відповіді, що відтворюють лексику питання із заміною окремих слів чи граматичних форм:

Тіло амеби має постійну форму. – Ні, тіло амеби не має постійної форми.

в) відповіді із збільшенням кількості слів у питанні:

Вода – це рідина? Вода – це прозора рідина? – Вода – це прозора рідина без смаку та запаху.

г) відповіді з частковою трансформацією структури питання.

Хто відкрив та описав клітину? – Клітину відкрив та описав англійський вчений Роберт Гук.

3) диктант на словосполучення (5–8 словосполучень) після дворазового пред'явлення. Поступово, паралельно до вивчення відмінкової системи використовують слова не лише в початковій формі, а й у словозміні:

а) сполучення займенника, прикметника та іменника;

б) сполучення дієслова з безприйменниковою формою іменника;

в) сполучення дієслова з прийменниковою формою іменника.

4) фразовий диктант, що розвиває слухову мовну пам'ять, але містить деякі труднощі – необхідність швидко розпізнавати службові слова в мовленні та фіксувати їх на письмі окремо від інших слів. В арабській аудиторії цей вид диктантів викликає значні труднощі, тому що інтонаційний поділ фрази на сегменти студенти відчують легко, а службові частини мови приєднують до значущих слів. Тому фразові диктанти використовують після ретельного відпрацювання диктантів на словосполучення, в яких є можливість інтонувати (виділяти) службові слова.

5) вільний диктант – перехід від дослівного запису до конспектування пропонуваного тексту. На перших заняттях (13–15 тижні навчання) ми використовуємо невеликий текст (60–70 слів), який диктуємо двічі. Фіксація тексту за абзацами допомагає зняти труднощі зміни уваги з аудіювання на запис та навпаки. Час для запису виділяємо не внаслідок уповільнення темпу мовлення, а на основі збільшення пауз між фразами.

Пізніше обсяг текстів збільшується до 90–120 слів. Їх студенти слухають 2–4 рази і відтворюють з опорою на план.

У 2-ому семестрі в процесі навчання мови спеціальності ми виділяємо окремі заняття для навчання запису зі слуху, які будуємо за схемою: запис слів, що використовують у тексті лекції, після одноразового пред'явлення; запис словосполучень після дворазового пред'явлення; запис речень після триразового пред'явлення; запис граматичної моделі прослуханого речення; об'єднання 2–3 речень, записаних на дошці, в одне з використанням слова „який”, та дієприкметникових зворотів і т.д.

Далі студенти із зоровою опорою на план слухають текст, який пред'являємо один раз, що наближає студентів до реальних лекційних умов. Сприйняття полегшується внаслідок повторів інформації у варіативному оформленні, використання схем, таблиць.

В останні тижні навчання, коли студенти достатньо володіють навичками письма, ми навчаємо скорочення слів та використання загальноживаних скорочень.

Отже, за 10-місячний курс студенти проходять шлях від вивчення написання і сприйняття на слух окремих слів до залікової лекції на матеріалі мови спеціальності.

**ON FOREIGN STUDENTS EDUCATION TO RECORD
INFORMATION FROM HEARING ON THE BEGINNER LEVEL**

Larysa Bohyn'a

In connection with it one of the tasks of preparatory department is the teaching of making notes both from the sheet and from ear. The purpose of this article is to consider some aspects of teaching of making notes of lectures on the specialty at the study of scientific style of speech.

Key words: listening, making notes, record from ear, dictation, scientific style of speech.

**К ВОПРОСУ ОБ ОБУЧЕНИИ СТУДЕНТОВ-ИНОСТРАНЦЕВ ЗАПИСИ
ИНФОРМАЦИИ СО СЛУХА НА ПОДГОТОВИТЕЛЬНОМ ЭТАПЕ**

Лариса Богиня

Статья посвящена конспектированию как средству получения профессиональной информации. Рассмотрены некоторые аспекты обучения записи лекций по специальности при изучении научного стиля речи на подготовительном факультете для иностранных граждан.

Ключевые слова: аудирование, конспектирование, запись со слуха, диктант, научный стиль речи.

Статья надійшла до редколегії 1.03.2011

Прийнята до друку 2.04.2011